СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 62. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го БЕРЕЗНЯ 1949. — No. 62. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 17, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen { 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

КОНТРОЛЯ КОМІРНОГО З ЗАСТОРОГОЮ АВТОНОМІЇ ДЛЯ ОКРУГ

Вашингтон, 15 березня. — Палата репрезентантів ухвалила і передала сенатові до дальшої акції законопроєкт про контролю комірного на дальших 15 місяців, одначе перед тим ухвалила застрогу, що стейти, повіти й міста мають право покінчити контролю у своїх округах. Ухвала виказує нову невдачу для плянів президента Трумана, який домагався віднови федеральної контролі чиншів на дальших два роки. Підчас голосування 199 демократів прилучилися до 61 республиканців і разом було 261 голосів за обмежене продовження проти 153. Теперішній закон про контролю вигасає з днем 31 березня.

„ФИЛИБОСТЕР" В СЕНАТІ ВІДКЛИКАНИЙ.

Вашингтон. — Сенатори з південних стейтів відкликали обструкцію після того, як їхня група порозумілася з республиканцями, щоб ухвалити резолюцію з поправкою теперішнього сенатського правила в справі обструкції. На підставі порозуміння між південними демократами й республиканцями можна буде припинити обструкцію, якщо проти неї заявляться 64 сенаторів. Одначе це відноситься тільки до обструкції проти якогось законопроєкту, а не проти правила, щоб цілком виключити обструкцію. Обструкція тривала 14 днів і виказала слабість прихильників адміністрації. Після створення коаліції між південними демократичними сенаторами й республиканськими сенат перервав наради.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ВІДМОВИЛА ПОТВЕРДЖЕННЯ КАНДИДАТОВІ ПРЕЗИДЕНТА.

Вашингтон.— Сенатська комісія збройної служби відмовилася затвердити Мона С. Волґріна на становище голови Краєвої Ради Ресурсів Безпеченства, закидуючи йому недостачу відповідного знання на такому становищі. Волґрін є особистим приятелем президента. Давніше він був конгресменом і сенатором зі стейту Вашин.тон. Він перепав при виборах на губернатора свого стейту в осені

ДОМИ В МАЙБУТНОСТІ БУДУТЬ ПРИНОРОВЛЕНІ ДО АТОМОВОГО ВІКУ.

Гюстон, в стейті Тексас. Хоч на випадок нападу атомовою бомбою нема повної забезпеки, то всетаки є можливість врятувати життя в підземних сховках, — до такого висновку прийшли промовці на зібранні Американського Інституту Архітектів. Та загал населення не може жити в підземеллі, тому треба шукати інших способів для захисту. У першу чергу доми самі мусять бути так побудовані, щоб могли втриматися у віддалі якої пів милі від місця вибуху. У багатьох випадках рятунком може бути відповідна система остороги перед нападом атомової бомби і побудова відповідних сховків. Важна є охорона вуличного руху серед переполоху підчас нападу, головно по великих містах. Архітекти думають, що вже пів години після вибуху бомби люди, які схоронилися в сховках, можуть вийти з них на рятунок покаліченим і раненим.

ДИПЛОМАТИЧНА ШКОЛА В КОЛЕҐІЇ ЛАФАЄТ.

Істон, Пенсилвенія. — Лафаєт Каледж оприлюднює, що приступає до відкриття Школи Історії й Міжнародних Справ для підготови американських студентів до дипломатичної служби. Школа почнеться в вересні. На її чолі стане д-р Едвин Б. Кодинґтон, теперішній голова Департаменту Історії в цій колеґії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ПРОТИ ДОПУЩЕННЯ СОВЄТСЬКИХ АРТИСТІВ.

Вашинґтон. — Сильний тиск проти допущення Дімітрія Шостаковича й інших совєтських артистів на „Культурну й Наукову Конференцію для Світового Миру" на день 25 березня в Ню Йорку переводять відділи Американського Леґіону. Тому, що тепер існує заборона для візду комуністів з закордону, генеральний прокуратор мусів би видати спеціяльний дозвіл для артистів з Росії.

ПРОДУКЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА ЮНАЙТЕД СТЕЙТС СТІЛ КОРПОРЕЙШЕН.

Ню Йорк. — Друге з черги щодо фінансової сили підприємство продукції заліза, Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен, випустило в світ щойно звіт з своєї діяльности за 1948 р. У звіті сказано, що корпорація виповнила вповні свою пайку для потреб нації, бо випродукувала 29.3 мільйонів тон литого й кованого заліза, а з того вислала на потреби вирібників залізних предметів 20.7 мільйонів тон. Це є надвишка понад 400,000 тон річної продукції за всі мирні часи, сказано в звіті. У видатках заплатило підприємство понад більйон долярів у робітничих платнях, коло $20,000,000 в податках, на суспільне забезпечення на виплату пенсій понад $10,000,000 — разом $1,035,713,704.

ЗА СОЛІДАРНІСТЬ ЦЕРКОВ ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

Ню Йорк. — Зазив до об'єднання церков по цілому світі видала федеральна Рада Церков Христа в Америці для опору проти наступу комунізму. Федеральна Рада обєднує 23 протестантських і 4 східних церкви. Окремо сказано в зазиві, щоб вислати представника в цій справі до Ватикану і до Світової Ради Церков. Зазив оприлюднено на підставі резолюції церковної конференції минулого тижня в Клівленді.

ЗГОРІВ ВІЙСЬКОВИЙ МАГАЗИН НА ЗАХІДНІМ ПОБЕРЕЖЖІ.

Овкленд, у Каліфорнії. — Велетенський склад матеріялів армії в Овкленд на передмістю Сан Франсиско, згорів уночі з понеділка на вівторок. Магазин становив базу для висилки припасів до Японії й Окінави. Швидка акція пожежної сторожі не допустила поширенні вогню на кораблі й на сусідні будинки. Армія почала слідство, чи не заходить тут випадок саботажу.

ІРАНСЬКИЙ КОНСУЛ ВИЯВЛЯЄ НАМІРИ СОВЄТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ ЙОГО КРАЇНИ

Ню Йорк, 15 березня. — Генеральний консул Ірану, Агмед Меґбод, виявив побоювання, що совєтська Росія може окупувати його країну на підставі договору з-перед двадцяти років. В ньому кажеться, що Росія може це зробити під заслоною, що їй грозить небезпека збоку Ірану. Консул каже, що Совєти ведуть дуже інтенсивну пропаганду в Ірані по радіо й в пресі і закидають іранському урядові, що він дозволяє Америці створити свої бази в Ірані. Над цією справою відбулася конференція між секретарем стейту Дін'ом Ачесоном і амбасадором Ірану, Гусейном Ала. У пресовій конференції консул виявив, що Іран приготовив програму економічної розбудови країни коштом $700,000,000 при допомозі американських технічних сил. Росія пробувала опанувати Іран через поширення комуністичної партії Туде. Одначе, коли член цеї партії виконав замах на шаха Ірану, Могамеда Різу Павлеві, 4 березня, уряд розвязав цю партію і тому Росія почала нову тактику.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ПРИЇЗДИТЬ 15 ТРАВНЯ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

Ріо де Жанейро. — Президент Евріко Гаспар Дутра заявив, що він вибереться до Злучених Держав коло 15 травня. Він проведе чотири дні у Вашинґтоні, а три дні в Ню Йорку. Він дуже заінтересований меліораціями й електровнями в Долині Тенесі і хоче їх оглянути при нагоді побуту в Злучених Державах.

СЕКРЕТАР О.О.Д., ТРИҐВЕ ЛІ, ПОБОЮЄТЬСЯ ВІЙНИ

Ороно, у стейті Мейн. — Триґве Лі, генеральний секретар Організації Обєднаних Держав, остеріг світ, що теперішнє напруження між Сходом і Заходом є занадто небезпечне, щоб могло дальше втриматися. Це сказав він у промові на зібранні в університеті Мейн. Якщо б таке ворогування продовжувалося в безконечність, то прийде до війни, яка покінчить оцю цивілізацію, яку ми тепер маємо. Він твердив, що нема сенсу говорити, що війну відкладається тому, що самий час її припинить. Єдиною справжньою надією на втримання миру є Обєднані Держави. Не тому, щоб О.Д. могли переломити поважні різниці між обома групами держав, але тому, що це міжнародне форум, на якому можна обговорити ці різниці мирним способом, твердив Лі.

ЛОМАКІН ПРО „ЦЕНЗУРУ" В АМЕРИЦІ

Москва, 16 березня. — Відомий зі своїх людоловських „подвигів" в Америці в справі Косенкіни бувший совєтський консуль в Ню Йорку і тепер шеф пресового відділу в совєтському міністерстві закордонних справ в Москві, Яць Ломакін, промовляв вчора на прийнятті корейської комісії та говорив про „найгіршу в світі американську цензуру". Свої божевільні небилиці про цензуру в Америці він плів, правдоподібно, для виправдання себе перед Кремлем за той цілий скандал, що він його наварив.

ЗАПОВІДЖЕНО ДВА ДАЛЬШІ ТРАНСПОРТИ НОВИХ ІМІГРАНТІВ

Ню Йорк, 16 березня. — До місцевого порту при 20-тій вулиці має причалити завтра пароплав Дженерал Гаан, що виїхав з Бремергафен 5-го березня та який веае 884 нових імігрантів, між ними 205 українців, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету. Рівночасно заповідається два дальші транспорти нових імігрантів до цего порту. В найблищу неділю, 20-го березня, або найпізніше в понеділок причалить „Ирні Пайл", що виїхав з Гамбурґу дня 10-го березня, а в понеділок або вівторок має причалити теж „Дженерал Мюір", що виїхав з Бремергафен дня 11-го березня.

ВІЙНА АБО В ЛИПНІ АБО ЗА П'ЯТЬ РОКІВ

МОЖЛИВОСТІ ВІЙНИ ПРЕДМЕТОМ ДЕБАТ В БРИТАНСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

Лондон, 16 березня. — Підчас вчорашніх дебат в британському парляменті над проєктом бюджетових витків на дальший розвиток британської Роєл Ер Форс, консервативний комодор авіяції, Артур Гарві, заявив, що з кол тих, які плянують оборону Британії він довідався, що до нової світової війни може прийти вже в липні цього року, а якщо ні, то не скорше як за п'ять років. Міністер оборони А. В. Александер не заперечив цих тверджень, натомість висловив застереження щодо публичної дискусії на цю тему та щодо публичного видвигання таких справ взагалі. Пізніше підсекретар авіяції Джеофрі Фрітас додав, що згаданий Гарвієм місяць не грає жадної ролі ані в британських, ані — поскільки йому відомо — інших оборонно-стратегічних міркуваннях.

З'ЇЗД ГОЛОВНОЇ РАДИ Ц.П.У.Е. В НІМЕЧЧИНІ

В доповненні до переданого за ашаффенбурською „Неділею" повідомлення у вчорашньому виданні цього щоденника про з'їзд Головної Ради Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині, подаємо за УБІ дальші подробиці щодо того з'їзду.

З'їзд, як уже повідомлено, відбувся в днях 4, 5 і 6-го березня в місті Ауґсбурґv в українському таборі „Соммеркасерне". Напередодні з'їзду місцева українська преса широко обговорювала загальні побажання та сподівання від того з'їзду. Провідною думкою в цьому було, щоби цю громадську організацію відтяжити від будь-яких політичних завдань та справ, що тепер перейшли на створену в половині минулого року Українську Національну Раду. УБІ вважає, що з'їзд тих побажань та сподівань не виконав, пишучи: „Вже напередодні з'їзду доходили вістки, що група ОУНр (Організація Українських Націоналістів-революціонерів під проводом С. Бандери — прим. Ред.) змагатиме до опанування громадської ц.ентралі, використовуючи при тому сподівану більшість делегатів". Згідно з твердженням УБІ, до Ауґсбурґу приїхав спеціяльно для тієї цілі заступник п. Бандери, Ярослав Стецько, та з-за куліс мав диригувати цілою акцією своєї партії під час з'їзду. Загал делегатів „не був втаємничений в ці закулісові потягнення". В дальшому УБІ твердить, що на з'їзді бандерівці порозумілися з гетьманцями та частиною членів УНДО з п. Василем Мудрим на чолі та створивши в той спосіб більшість і перевели з'їзд і вибір нової Ради ЦПУЕ відповідно до своїх плянів. Повний склад нововибраної Головної Ради є такий: голова — Василь Мудрий; 1-ший заст. голови — проф. І. Вовчук; 2-гий заст. голови — п-ні Ірина Павликовська; секретар — ред. Зенон Пеленський; члени управи: Я. Дзиндра, д-р Р. Шлюзар, проф. М. Голубенко, проф. М. Овчинник; заступники: Гр. Дутка, проф. Ю. Бобровський, проф. Ю. Кустинський, д-р К. Годованець; Контрольна Комісія: дир. В. Блавацький, В. Больох, інж. М. Базилевський, д-р С. Галамай, проф. К. Громов; заступники: О. Дихтяренко, о. д-р В. Войсак; центральна виборча комісія: суддя Ю. Лінгард, мґр. Є. Лозинський, мґр. Я. Рак, д-р М. Коновалець, д-р І. По-

(Докінчення на стор. 4-тій)

СОВЄТИ ВИСЛАЛИ НОВИЙ РІЧНИК НА „МАНЕВРИ" ДО НІМЕЧЧИНИ

Берлін, 16 березня. З поінформованих джерел тут стверджують, що Совєти вислали „на маневри" до Німеччини новий 1928-ий річник своїх військ. В цих військових вправах, що є тепер в своїй початковій фазі, має взяти участь теж около 50,000 німців, зі створеної Совєтами минулого року німецької „народної міліції". Докищо, не наводиться жадних фактів, які могли б свідчити про будь-який зв'язок теперішніх совєтських весняних вправ в Німеччині з дійсним політичним положенням. Проте, вправи охоплюють цілу німецьку територію під совєтською адміністрацією, включно з морськими портами та авіяцією.

АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ ЗАПОВІДАЄ СВОЇ ВПРАВИ В НІМЕЧЧИНІ.

Франкфурт, 16 березня. — Американська Армія в Німеччині почне в квітні свої звичайні воєнні вправи. Вчора повідомлено, що під час тих вправ буде використана деяка кількість затруднених при Армії німців, щоби в той спосіб дати можність якнайбільшій кількості американських вояків взяти участь в маневрах в полі. Німці будуть затруднені при постачанні та іншій „неактивній війні".

ЗАХІДНО-ЕВРОПЕЙСЬКІ КРАЇНИ ПОГОДИЛИСЬ НА ПОСТАНОВИ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ

ДАЛЕКОЙДУЧІ ПЛЯНИ СПІЛЬНОЇ ОБОРОНИ; ПРОГРЕС В СПРАВІ ПРОЄКТОВАНОЇ РАДИ ЕВРОПИ.

Лондон, 16 березня. — Вчора ввечері тут закінчилася дводенна конференція міністрів закордонних справ об'єднаних Брюсельським договором Британії, Франції, Бельгії, Голандії і Люксембурґу, на якій прийнято в цілости постанови спільного приступлення цих країн до проєктованого Атлантійського пакту. На цій же конференції всі ці країни погодилися на передбачені для кожної з них видатки в спільній організації своєї оборони, як теж встановлено плян для швидкої організації десятидержавної Ради Европи. Конференція відбувалася у великій таємниці і заздалегідь пороблено всі заходи, щоби ніяка подробиця з нарад не продісталася до преси. В самих нарадах брали участь тільки міністри закордонних справ та міністри оборони і фінансів згаданих країн. Спеціялістів та дорадників покликувано тільки тоді, як їх було потрібно. Причиною цеї таємничости був факт, що на конференції обговорювано преважливі пляни спільної оборони і майбутньої стратегії. Не зважаючи на це, зі звичайно „добре поінформованих джерел" продісталася вістка про рішення конференції збільшити спільну оборонну збройну силу цих країн до приблизно 36 дивізій, з чого основну силу мали б творити 24 французькі дивізії, Британія мала б дати 6 дивізій, Бельгія 3 і Люксембурґ одну. Рівночасно стверджується, що Бельгія бажала б подвоїти свій вклад в цю спільну армію, але під умовою, що зроблять це теж інші країни. Важливою проблемою на нарадах була справа озброєння тих дивізій. Важку проблему для західної Европи творить справа боєвої авіяції. Сьогодні там ще тільки Британія могла б на випадок загрози ввести безпосередньо в дію около 600 турбо-літаків, тоді як Совєти мають в Східній Европі понад 5,000 таких літаків та около 19,000 з резервами. Британія тепер вже частинно постачає того роду літаками Францію, Бельгію і Голандію, але вона потребуватиме великої американської допомоги, як доведеться це постачання поширити ще на Данію, Норвегію та Італію і подвоїти свої власні резерви. На закінчення Лондонських нарад міністри ще погодилися, щоби амбасадори десяти заінтересованих країн відбули в Лондоні в дні 28-го березня вступні наради в справі проєктованої Ради Европи. Кінцевий текст конституції цеї Ради мали б приготовити й апробувати самі міністри закордонних справ вже в квітні. З Парижа повідомили, що французький уряд вже сьогодні вислухає звідомлення міністра Шумана з нарад в Лондоні та в цілости апробує участь Франції в Атлантійському пакті. Інтересно, що у Франції сама ідея Атлантійського пакту була настільки самозрозуміла, що в її користь майже не ведено пропаганди, не зважаючи на велику агітацію проти цего пакту, ведену комуністами.

ПІДГОТОВКА ДО ВРОЧИСТОГО ПІДПИСАННЯ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ.

Вашингтон, 16 березня.—На підставі інформацій з офіціяльних джерел тут вважається вже майже за певне, що Атлантійський пакт буде підписаний врочисто правдоподібно в дні 4-го квітня. Пакт підпишуть міністри закордонних справ заінтересованих країн. Французький міністер Роберт Шуман відлетить з Парижа до Вашингтону, в дні 2-го квітня. В тому самому часі заповів свій приїзд британський міністер Ернест Бевин, як теж міністри інших країн.

ПОРТУГАЛІЯ І ДАНІЯ ОБГОВОРЮТЬ ПРИСТУПЛЕННЯ ДО АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ.

Вашингтон, 16 березня. — Портуґальський уряд повідомив вчора ввечорі, що він вже почав переговори з Америкою в справі приступлення до Атлантійського пакту. Кілька годин раніше данський міністер закордонних справ заявив, що він видвигне рекомендацію, щоби Данія приступила до Атлантійського пакту як його вже дев'ятий партнер. Звертається увагу на важливість цих рішень, бо Данія і Портуґалія контролюють дві важливі стратегічні бази на Атлянтику, іменно Гренляндію і Азори.

БРИТАНІЯ ПОДВОЇТЬ СИЛУ СВОЄЇ АВІЯЦІЇ.

Лондон, 16 березня. — Британський секретар авіяції, Артур Гендерсон, заповів вчора в парляменті, що Британія задумує протягом року подвоїти силу боєвих трубо-літаків в Роєл Ер Форс та розвинути новий високий тип турбо-бомбардувальників. Після того парлямент без застережень прийняв проєкт бюджетових видатків на ту ціль в сумі 830,000,000 долярів. Гендерсон заявив, що ціллю Британії є створити таку збройну силу, яка дорівнювала б силі інших демократичних націй та яка творила б реальну перешкоду для кожного напасника.

БРИТАНІЯ І АМЕРИКА ВІДКЛИКАЛИ ОБМЕЖЕННЯ ПРОДУКЦІЇ В НІМЕЦЬКІЙ ІНДУСТРІЇ.

Берлін, 16 бберезня. — Британське військове управління в Німеччині повідомило про відкликання продукційних обмежень німецької інженерної індустрії, стверджуючи рівночасно, що Америка це вже зробила. Відкликання обмежень докищо відноситься тільки до машинобудівельної індустрії, але відомо, що Америка задумує привернути повну свободу продукції всій мирній індустрії в Німеччині.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕРОЗУМНА Й ШКІДЛИВА ОБСТРУКЦІЯ

Довший час велася у вашингтонському сенаті обструкція, яка мала на цілі не допустити до ухвали федерального закона, який заставив би всі стейти признавати усім своїм громадянам гарантовані Конституцією громадянські свободи. Як знаємо це відноситься до деяких стейтів на Півдні, де нігри ще досі не мають повноти громадянських прав. Головно йдеться тут про те, щоб кілька сот тисяч американських громадян не були позбавлені на Півдні права голосування через такі стейтові обмеження і вимоги, які є противні Конституції й духові американської демократії.

Як знаємо президент Труман заявився ще в минулому році за федеральне законодавство, яке не допускало б на цілій американській землі такого обмежування громадянських свобід стейтовими законодавствами та упередженнями, що ще досі вдержуються на Півдні. Про це говорив президент Труман багато в часі виборчої кампанії, наражуючи себе таким чином навіть на певну втрату голосів. Він теж вимагав тоді від виборців, щоби вибирали до конгресу таких представників, що заявились би в новому конгресі за його проєктами. Але виборці вправді вибрали Трумана президентом і дали йому демократичну більшість в конгресі, але, як виявляється, не дали йому такої великої більшости, щоб могли бути переведені теж і в 81-ому конгресі всі його проєкти, які провалились в минулому конгресі.

Обструкція, яку поведено в сенаті, а яка тут відома під назвою „Филибостер", була справжньою „авантурою", себто тим, що це слово означало на цій землі в давніщих часах. Обструкція була ніби „процедуральна" і деякі з сенаторів можуть тепер навіть викручуватись, кажучи, що вони властиво не були проти обовязкового поширення громадянських прав на усіх громадян країни, а тільки обороняли свободу дебат. Але є фактом, що „филибостер" тимчасово вбив у конгресі саму справу, себто поширення громадянських свобід, що вважається у теперішньому часі поважним ударом в американську демократію взагалі. Сталінська пропаганда використає це у цілій повноті, щоб далі вказувати на „американське фарисейство", що то хоче поширяти демократичні свободи по цілому світі, а не має їх у себе. Про це вже совєтські дипломати говорили багато давніше, а тепер будуть говорити ще більше зо шкодою для міжнародного престіжу Злучених Держав. Але якби цього й не було, обструкція у сенаті, викликана з приводу акції поширення громадянських прав, є шкідлива і не приносить чести тим, що її повели. Зокрема не можуть похвалитись тут своїм „успіхом" республиканці, що допомагали демократичним сенаторам з Півдня в обструкції. Прямо дивуватись треба, що пішов на таке діло сенатор Артур Ванденберґ, що прецінь не є проти поширення громадянських прав. Зате заслугує на признання республиканський сенатор Роберт А. Тефт, що голосував проти обструкції, прикладаючи вагу не до процедури, а до цього, що є суттю.

Ще додамо, що є добре дбати про права меншин у конгресі, але ще більше треба дбати, щоб не було в демократичній країні таких обставин, де людині вкорочується її громадянські права через барву її шкури, чи через її релігію, національне походження і т. п.

Обєднання російської демократії для рятування Росії

В Ню Йорку відбувся минулої неділі, як пише нюйорське „Новоє Русскоє Слово", перший мітінґ „Ліґи Боротьби за Народню Свободу". Ню Йорк Таймс, пишучи про ці збори, називає цю організацію „Union for the Liberation of the Peoples of Russia", що означало б у перекладі „Обєднання для Визволення Народів Росії". Яка назва правильна, покищо не знаємо.

Участь у тих зборах брали як члени Ліґи такі визначні російські еміґранти, як Александер Керенський, проф. М. Карпович, Б. І. Ніколаєвський та Р. А. Абрамовіч. Були там теж і нові еміґранти, а між ними і А. П. Днєпров з України.

Предсідником зборів був М. Карпович, професор російської історії в Гарвард-університеті, який заявив присутнім (біля 500 осіб), що Ліґа не є партією, але обєднанням людей різних політичних переконань, що погодились на тій точці, що треба конечно обєднатись „для боротьби з кремлівською диктатурою". Назрівають великі події й Ліґа має сказати світові слово про Росію. Це слово буде „голосом російської демократії", говорив професор Карпович. Його вступне слово доповнив промовець Б. І. Ніколаєвський. Він підкреслив, що широкі ряди російської демократичної еміґрації тепер побільшили тисячі Ді Пі, які прибули з країн поза залізною куртиною. Тепер, казав бесідник, ведеться завзята аґітація проти Сталіна і треба подбати, щоб „ненависть проти Сталіна не перемінилась у ненависть проти Росії". Завданням російської еміґрації є представити сталінські злочини і одночасно обороняти справжні інтереси Росії. „В будучій Росії", казав бесідник, „ми дамо свободу всім; усім, крім тих, що захочуть користуватись свободою для встановлення режіму неволі".

А. П. Днєпров, згадавши про своє злиденне життя у Совєтах, звернув увагу на цю точку в програмі Ліґи, котра говорить про свободу народів, що входять в склад „Російської Федерації". Народи Росії, говорив Днєпров, змагають сильно до національної свободи; вони „не хочуть сьорбати зо спільного казана, а кожний нарід сам хоче варити свою національну і духову їжу". Визнання Ліґою ось такого принціпу, казав бесідник, „дає йому, як українцеві, змогу брати участь у Лізі". Казав, що кожний з тих народів хоче жити своїм національним життям „остаючи членом більшої російської сімї" та визнаючи спільноту інтересів культурних, матеріяльних і — що особливо важне під сучасну пору — воєнних.

Р. А. Абрамович, російський соціял-демократ, визнає, що тепер треба обєднання не тільки соціялістів, але „широких демократичних сил" СССР. Бесідник заявив, що СССР це одинока нині держава, що змагає до панування над цілим світом. Коли б так нині сиділи в Москві російські демократи, цього не було б і був би мир у світі.

Б. А. Константиновський, новий еміґрант, розповідав про „12 мільйонів рабів в СССР, що належать державі", а життя раба не вартує там навіть 6 копійок. Летун А. П. Барсов, що втік з Совєтів до Австрії, розповідав, як мало знають люди про совєтський режим навіть у самих Совєтах і взивав російських еміґрантів до обєднання.

А. Ф. Керенський, бувший російський премієр, якого повалили большевики в 1917 р., нагадував часи, коли він сам був при владі в Росії. Підкреслив, що „уряд у Росії не є Росією, та що російський нарід не може бути за ту владу відповідальним". Це є Леніна програма, казав бесідник, що „Росія повинна стати досвідною ляборaторією світової революції та її авангардом". Нове покоління, що виросло в Росії за большевиків, звертається, казав Керенський, нині у своїх деклараціях з домаганням: „Верніть нам свободи з 1917 року!" Програма Ліґи, казав бесідник, „не наша програма, її подиктували нам з Росії".

При кінці забрав щераз слово проф. Карпович, заявляючи, що тепер уже усім ясні цілі й завдання Ліґи, яка має стати центром обєднання цілої російської еміґрації. Ще раз згадав за те, що говорив Керенський, що „російський нарід і російський уряд не є одно і те саме". Доложимо труду, казав бесідник, щоб зникла тиранія та щоб „знову відродилась російська свобода".

Ось так виглядає вкоротці найновіша спроба обєднання російської еміґрації, що хоче повалити большевицьку владу в Росії на те, щоб на Кремлі засіли російські демократи. Така є підготовка російських демократів до великих подій, що назрівають...

Як бачимо, маємо тут до діла з новою формою старої Керенщини. Російські демократи, діставши ще декого з „малоросів" новітньої доби, ні словом не згадують про таку можливість, щоб якийсь нарід з бувшої Росії міг мати право сам рішати, чи він хоче належати до „Російської Федерації", чи ні. Як у російських царів і в Сталіна, так і в російських демократів вважається самозрозумілим, що народи Росії мусять далі оставати членами „великої російської сімї". Такою мовою говорять люди, що називають себе демократами і думають про новий лад у світі, вже не диктаторський, а свобідний! Не питають народів, а приказують їм, що й як їм треба робити.

До цеї згадки про обєднання „російських демократів" додамо ще й те, що думають про це обєднання „польські демократи". Отже нюйорський „Нови Сьвят" з вівтірка, пишучи про це, стверджує, що „хто попікся на гарячім, то дмухає і на зимне". Поляків, пише ця газета, цікавить тільки „сусідство" російського й польського народів; інтересують їх тільки кордони між Польщею і Росією і чи „завтрішня Росія" буде далі обстоювати „Лінію Курзона".

Ось це є образ поляків „демократичного" табору. Вони ще й нині не знають України і українського народу, а тільки москалів і поляків, тільки „Польщу і Росію". З Росією вони годились би кожної хвилини, коли б тільки могли дійти з нею до згоди щодо поділу українських земель...

Так виглядають отсі справи на вільній американській землі. Ідеали тих „демократій" мали б американці визнати за добрі та йти проливати кров за визволення народів з-під кремлівської тиранії — в тому теж поляків та москалів — але не дбати, щоб всюди здійснювався американський принцип самовизначення народів.

Що ж ми на те? Що на це велика новітня українська політична еміґрація?

М. Х.

Польща і Карпатська Україна

З розвалом Австро-Угорщини в жовтні 1918 р. заблисла політична воля й українцям Закарпаття, які від 1868 р. були виставлені на безоглядну мадяризацію. Здобутки карпатських українців у шкільництві та адміністрації, що їх осягнули вони підчас революції в 1848 р. в Австрії, пропали. Прийшов повний занепад культурного життя і послідовна денаціоналізація інтеліґенції, навіть сільської, зокрема духовенства. З прилученням Закарпаття до Чехословаччини в 1919 р. українське населення легше відотхнуло. При допомозі української еміґрації з західних та осередньо-східних українських земель влада розбудувала народне і середнє шкільництво. Розбудовано культурно-освітні і виховні організації (читальні „Просвіти", Пласт) та покладено основи під розбудову господарсько-економічного життя на кооперативних основах. Національна ідея полонила молодь, національна свідомість пустила коріння в масах так, що коли восени 1938 р. чехословацький уряд приступив до перебудови держави на федеративних основах, українське населення Карпатської України зуміло використати вповні пригожий момент та перебрати постепенно владу у свої руки на основі святочно приреченої в 1919 р., але не здійсненої автономії.

І ось одночасно з постепенним перебиранням влади під проводом о. Августина Волошина Польща розвинула щораз - то активнішу діяльність проти здійснювання автономних прав Карпатською Україною. Вся польська преса без винятку повела шалену акцію проти українців загалом, і під гаслом створення спільної польсько-мадярської границі. „На Закарпатті не може повстати ніякий український кантон ні українська держава" — писало львівське ендецьке „Слово Народове" у статті п. з. „На такий кантон не можемо погодитися". Краківський консервативний „Час" у статті п. з. „Заользя і спільна границя з Мадярщиною" договорився до того, що, мовляв, „Підкарпатська Русь стала під чеською владою небезпечним вогнищем українських затій у Польщі". Висновок такий, що Польща мусить мати спільну границю з Мадярщиною. На цьому ж становищі стоїть теж відомий публіцист Цат - Мацкевич, який помістив у свому виленському „Слові" аж три статті, в яких намагався доказати необхідність спільної польсько-мадярської границі, виходячи зі становища, що єдиним союзником Польщі може бути Мадярщина. „Тому необхідне, щоб Мадярщина дістала бодай Підкарпатську Русь, якщо не частину або цілу Словаччину". Немов завершенням тієї кампанії польської преси була знамена заява редакції „Політики" (раніше „Бунт Млодих") в імені всіх співробітників того часопису проти автономії для Карпатської України. А слід памятати, що саме „Бунт Млодих") пізніше „Політика" об'єднували гурт польських публіцистів, які теоретично підтримували думку про поділ Сходу Европи на національні держави, тоді, коли польське громадянство прийняло всеціло ідеолоґію Романа Дмовського про існування на Сході Европи лишень двох держав: Польщі та Росії, байдуже якої — монархістичної, комуністичної чи демократичної, з якою поляки можуть усе договоритись коштом володіння над українськими землями. Зате можливість повстання Самостійної України зганяла полякам сон з очей, бо її існування вважали грізною небезпекою для Польщі. Тому то з такою нечуваною ненавистю виступили всі поляки однодушно проти здійснення автономії в Карпатській Україні. Ендецьке „Слово Народове" договорилось у статті п. з. „Прилучім до Польщі залізницю Ворохта-Ясінь-Рахів" аж ось до чого: „Маємо вже звязок з Румунією через Снятин-Чернівці до Букарешту. Але це звязок зі старою Румунією, довоєнною. А нам треба звязку з Семигородом. Скажімо собі одверто, що мусимо бути відтепер присутні на південь від Карпат".

Одночасно з пресовою кампанією відбувалися протиукраїнські демонстрації у Львові і в краю, підчас яких нищено дорібок українських установ, та йшли знущання над українцями до масакр українських громадян, діячів і священиків включно, що їх переводили кінні відділи Корпусу Охорони Пограниччя — головно здовж Карпат. Таке ж саме вороже становище супроти українців зайняли польські офіційні чинники. Польська Аґенція Телеграфічна і Польське Радіо включились до цього хору неперебірливої в засобах пропаганди за прилученням цілого українського Закарпаття до мадярської держави. Крім цього від осени 1938 р. стали появлятись у Карпатській Україні банди польських терористів, як також всякого покрою провокатори, які на спілку з мадярськими терористами з півдня намагались за всяку ціну не допустити до повної консолідації молодої країни, якій віденським арбітражем з 2-го листопада 1938 р. забрано історичні старовинні міста: Ужгород, Мукачів і Берегів, та перервано єдиний залізничий шлях з Карпатської України до Праги через Чоп і Кошиці. Та на цьому не кінець. Польський уряд чи радше міністерство закордонних справ під проводом міністра Й. Бека розвинуло від жовтня 1938 р. інтензивну акцію проти Карпатської України і за спільною польсько-мадярською границею.*) І так уже 24 жовтня 1938 р. польський амбасадор у Берліні, Ліпскі, відвідав німецького міністра закордонних справ Й. Рібентропа в Берхтесґадені і так вияснив йому причину своїх відвідин:

„Польща зацікавлена в тому, щоб прийшла стабілізація відносин у наддунайському басейні. Карпатська Україна зі своїм неладом, своїми 89 відсотків неписьменних, є прибіжищем для всяких можливих політичних течій, правдивим осередком комунізму. Вона

(Докінчення на стор. 3-тій)

*) Дивн німецька „біла книга", себто документи, що відносяться до подій, що довели до Другої Світової Війни, видані німецьким міністерством справ закордонних, Берлін 1939.

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

47)

— Будемо, Ольго. Не уважаю за гріх того, що я маю... Я вас люблю! — сказав він і повернувся до вікна, ніби там був вихід цій думці у простір. Ольга мовчала. Кримський продовжував: — Будемо бачитися кожного дня на пробі. Не вірю, що ми скоро дамо першу вставу. Ви всі, що у мене граєте, повинні почати передусім думати... А тоді вже почнемо грати. У кожному нашому русі повинна таїтись жива думка... Прошу! Хто там? — крикнув Кримський на стукіт до його дверей.

Увійшов коридорний з вартівні. — Вас просить унизу доктор, — сказав він. — Це там... У залі, — додав коридорний...

Біля столу, де стоїть широке фортепіяно, Кримський бачить товариство. Незнайомий з індуським виглядом сидить у центрі, на фортепіяні купа великих, мистецьких фотографій балетних танців. Кримський підходить разом з Ольгою. Встає Кардаш і повільно та поважно з нахилом голови каже: — Ви, Кримський, ще не знайомі... Це Демо-Довгопільський!

Людина індуського вигляду підводиться і подає руку. Кримський дивиться на нього, очі його загортаються, тримає його тонку і м'яку руку. — Демо? З Парижу? — вириваеться з Кримського. — Ольго! — каже він захоплено. — Це він! Знайомтесь!...

І зараз після цього Кримський стає самим собою, питання з нього летять, мов іскри. А що? А як? А звідки? Дивиться фотографії. — О, це я розумію! О, це так!..

Багато всіляких О. Демо оповідає. Повільно і між іншим. Був там і там. Був у Атенах, і звідти походять оці бурштинові амулети... Показує амулети, що носить на шиї. На середньому пальці лівої руки велетенський перстень з велетенським черепом. У краватці значки таємничого значення з якогось єгипетського базальту... Був також у Лондоні, а також знає цілу Америку від Тексасу до Ню Йорку. Востаннє працював у Казіно де Парі. Гідна уваги установа, і діставав шістьсот франків на тиждень...

А хто з ним ця ось пані? Це щось надто підхмарне? Ця? Це з Греції, з походження полька. На жаль, мусів її зректися, бо вона шовіністка. Але танцює чудово. Це ось такий танець, а це знов інший. Це відомий цвях сезону Казіно де Парі. Прикро, що прийшлося власне все те лишити... Сам директор театру при від'їзді сказав: Куди ви їдете? Що там знайдете? Ви мистець і потребуєте світу... Демо висловлює останнє речення: — Для мене, пане директоре, світ — моя батьківщина. Іду допомогти їй... — Ах, так! Ну, що ж, коли і ви думаєте, як всі...

Що ж ми тут почнемо? — лунає запит. — Де ж тут для такого місце...

— Моя думка, — каже Демо, — знайти передусім — людей. Будуть люди — буде все... — Маю в світі знайомих...

— Ах, так... У світі... Так, так... Власне, власне... Широкий світ. Хуст! Ні! Це навіть не випадає так думати. Хуст це собі просто шматок пригоди з життя. Нема місця для зайвої суперечности, а коли тут зупинилась Україна, то що маємо робити? Йти до неї... І все...

Ольга все це слухає, і її дуже дивно. Дивиться такими очима, ніби перед нею дійсно цілий світ. Оця смуглява з амулетами людина можливо ще вчора танцювала перед парижанами, а зараз ось тут сидить скромно, ніби панна на першому балі. Ольга чує такі слова: Лондон. Ніцца... Атени... Сан Франсіско.... Що за слова? Невже це з тієї саме географії, яку вона трошки вчила в своїй учительській семінарії? Але чому ті слова аж до цього якраз дня були для неї так мало переконливими, що вона ані однієї хвилини не зупинилася перед думкою, а чи існують вони взагалі на планеті,. А чи існує сама планета?

Людина з виглядом індуса сидить, як доказ, як втілення цієї думки. Ольга зараз вірить Кримському. Вірить його кожному слову. Вірить вірою жінки. Тепло вірить і віддано...

Було пізно. Заля поволі втихала. Оркестра робить все більші перерви. Чужинці переважно зникли. Танцювали ще окремі ентузіясти. Кельнери ліниво розносили останні напої. Товариство при фортепіяні розходиться.

Весь червоний появляється Кальчук, що провів цей час у розмові з Тарнавським. Кардаш підходить до нього і каже: — Поперше, Панасе, ти йдеш ночувати з Довгопільським. Твоє старе місце зайняте. По-друге, ти завтра не йдеш до прем'єра. Потрете, на другого січня ти мусиш їхати до Волового з міністром Ревасм.

— Чому такі карколомні зміни? — каже Кальчук.

— Все міняється... Нема нічого сталого...

— Що з прем'єром?

— Він нагло вилетів до Праги...

— Чому нагло? Чому вилетів?

— Покликали телефоном і вилетів. Чому — це для нас питання.

— Справа третього міністра... Хіба це...

— Дуже можливо. В кожному разі справа важлива. Ми з нашим файфокльоком мусимо відсунутись... Але не зрікатись...

Крапка. Мова скінчена. Товариство виходить. Надворі ніч...

(Дальше буде).

Максим Подорожний.

СОВЄТСЬКИЙ ЗЛОЧИН НАРОДОВБИВСТВА У ВІННИЦІ

7) (Продовження)

Встановлення часу поповненого злочину.

Не зважаючи на знайдені при вбитих документи та на зізнання численних свідків, на підставі яких можна було з досить великою нічністю встановити час поповнення цего жахливого злочину народовбивства, судово-лікарська комісія і зі свого боку намагалася означити це на підставі секції стану трупів. Під цим оглядом є вже готові встановлені наукові твердження, які тільки доповнюеться зміною обставин. Розклад трупа в землі має кілька своїх фаз з типовими ознаками, на підставі яких можна ствердити як довго він в землі лежав. У Вінниці під цим оглядом найбільшу трудність справляв факт, що трупи лежали збиті у велику масу та безпосередньо в землі, без трумн. Процес розкладання трупа в дальшому залежить теж від того, як глибоко він був в землі захований.

Для встановлення часу перебування трупів в землі дозволяли на деякі висновки теж засаджені на місцях могил корчі. На підставі коріння та самих галузок можна було науково з досить великою точністю встановити, чи корчі виросли з насіння, чи були там засаджені, а якщо були посаджені то в якому віці і як довго вони росли на цьому місці. Все це, разом з численними зізнаннями свідків та знайдених речевих доказів давало без сумніву підставу до тверджень, що трупи лежали в землі приблизно п'ять років до часу їх відкопання. Отже злочин народовбивства був поповнений головно в році 1938, а частинно вже правдоподібно теж в році 1937.

Підсумки судово-медичних доходжень.

Перевівши точні і всебічні фахові доходження, як самих масових могил так і похованих в них трупів та подавши в подробицях висліди тих доходжень, судово-лікарська комісія поробила наостанці такі підсумки:

1. В місті Вінниця на Украйні на весні 1943 року відкрито три місця масових могил, з яких в місяцях від червня до вересня того ж року добуто разом 9,432 трупів, між ними 169 трупів жінок.

2. На поодиноких місцях розкопок трупи були в такій кількості: На першому місці (в саді) було 5,644 трупів, в тому 53 жіночих; на другому місці (на старому кладовищі) було 2,405 трупів, між ними 85 жіночих; на третьому місці (в парку) було 1,383 трупів, в тому 31 жіночих.

При розкопках не всі місця можна було точно провірити з огляду на їх великі розміри (головно парк) і тому залишається оправдане припущення, що там є ще багато більше масових могил з трупами.

На підставі характерних знаків на тілі, як теж на підставі одягів та знайдених документів пощастило встановити особисту тотожність 679 трупів, або 7.1% всіх видобутих. Майже всі вони походили з кол дооколичого українського населення, головно з-поміж селянства. На підставі одягів та інших ознак можна було ствердити, що теж всі інші трупи, тотожности яких не встановлено, походили переважно з тих самих кол українського населення.

4. Трупи чоловіків належали в головній масі до людей середнього віку і всі були одягнені. Натомість на всіх 169 жіночих трупів 49 були цілком нагі а інші тільки частинно одягнені. На всіх нагих трупах можна було без сумніву встановити молодий вік убитих жінок, тоді як одягнені трупи належали без сумніву жінкам старшого віку.

5. Тільки за одиночними виїмками всі трупи мали сліди від пострілу в потилицю, в переважаючій більшості від двох стрілів, в 78 випадках від трьох а в двох випадках мали аж чотири постріли. Стріли віддано в потилицю частинно в скісному напрямку а частинно в поземому і кулі в більшості випадків залишились в голові. В багатьох випадках кулі відбилися від черепу і задержались під шкірою. До пострілу жертв вжито олов'яних куль з автоматичної ручної зброї. Діяметр куль виносив 5.6 міліметрів. Цього роду зброя мала часто малу пробоєву силу, чим вияснюється теж часті подвійні, потрійні і в поодиноких випадках теж почвірні постріли.

6. Стріли в потилицю жертв віддано з безпосереднього віддалення, в деяких випадках включно з приложенням дула зброї до самої голови жертви. Проте, дослідження напрямку та каналу стрілів в багатьох випадках виявлено, що ці стріли не були смертельні.

7. Додатково до стрілів в 395 випадках стверджено розторощення черепу важким знаряддям, правдоподібно прикладом зброї, що було теж причиною смерти. Сильні удари скеровувано насамперед в тім'я, у вилиці та в чоло, а в деяких випадках теж в ніс та вухо і їх завдано вже тоді, як прострілена але ще жива жертва лежала на землі.

8. В багатьох випадках не було слідів розторощення черепу, хоча стріли були віддані поземо і глибоко в шию, що могло жертву спаралізувати, але не могло бути причиною смерти. В таких випадках причин смерти не можна було встановити з цілою точністю. Знайдена в деяких випадках земля в горлі і кішках переконує, що ці жертви були закопані в землю живцем і там вони задушились.

9. Усі чоловічі трупи, тільки за одним виїмком, мали зв'язані назад руки. В деяких випадках руки були зв'язані подвійно а ще в інших випадках були зв'язані теж ноги. Жіночі трупи в більшості не мали зв'язаних рук. В багатьох випадках на чоловічих і жіночих трупах знайдено петлі на шиї або затички в ротах. Проте, це не було використане як знаряддя вбивства і очевидно мало на меті тільки здавити жертві горло, щоб не кричала.

10. Трупи на всіх місцях розкопок і з усіх масових могил виказували вже досить заавансовану, хоча не рівномірну стадію розкладу. Краще були збережені трупи під верхом, в деяких випадках вони виказували природню мумифікацію, тоді як трупи глибоко в землі були більше прогнилі.

11. Зверхній вигляд трупів та досліди їх внутрішніх органів, як теж структуральні переміни землі в масових могилах дали незбитий доказ, що трупи лежали в землі на тому самому місці вже багато років. На підставі наукових дослідів та порівнань стверджено, що трупи у Вінниці були зокопані і лежали 5 до шість років.

12. Судово-медичні ствердження цілком покриваються з вислідом провірки дерев і корчів на місцях могил, як теж зі знайденими при жертвах документах та зі зізнаннями свідків. Все це разом доказує і переконує, що відкопані в масових могилах жертви були розстріляні або вбиті та закопані в році 1938 а частинно вже в 1937.

Це в короткому і загальному твердження та висновки судово-лікарської комісії, пороблені на підставі точних доходжень на наукових, судово-медичних знань. Усі ці твердження і висновки в цілій ширині піддержала теж окрема міжнародна комісія, зложена з професорів різних університетів та специялістів в судовій медицині. (Далі буде).

Польща і Карпатська Україна

(Докінчення зі стор. 2-гої).

має 650,000 населення, з того 250,000 мадярів і жидів та 400,000 русинів. Польща мала вже нераз з Прагою виміну гострих нот з приводу того вогнища неспокою. Бек сказав йому (себто амбасадорові), що він хоче, щоб з тієї кризи вийшло щось розумне. Прилучення до Мадярщини — ось бажання Польщі.

„Зрештою спільна польсько-мадярська границя має велике значіння як заборало проти Сходу. Поголоски про творення бльоку проти Німеччини є нісенітницею, що зрештою Польща опрокинула нераз своєю поставою підчас кризи супроти Сов. Росії. Польська політика така — спонукати мадярський уряд до поміркованости у словацькому питанні і до наступу в карпато-українському питанні. Він, Ліпскі, сподівається, що розвязка справи в цьому дусі не суперечила б німецьким інтересам".

Міністер закордонних справ Німеччини відповів амбасадорові Ліпскому, що ці ідеї для нього дещо нові і він хоче ще раз передумати собі їх у тишині. Має добре зрозуміння для польських бажань, але бачить також деякі труднощі, що їх слід узяти до уваги. Опісля мін. Рібентроп перейшов до справи поглиблення німецько - польських взаємин, зясувавши подрібно умовини Німеччини.

Згодом мін. Бек запросив до себе (14 грудня 1938 р.) німецького амбасадора у Варшаві фон Мольтке, і висловивши йому своє бажання вдержувати далі польсько-німецькі взаємини згідно з договором (з 26 січня 1934 р.) порозуміння, просив посередничити у справі безпосередньої зустрічі з мін. Рібентропом та заторкнув дві справи: Гданська (Данціґу) і Карпатської України. Якщо йде про першу справу, то висловив побажання, щоб у Гданську не дійшло до ніякого доконаного факту.

„Опісля мін. Бек торкнувся карпато - української справи, що викликала деяке схвилювання у прилюдній опінії. Польська прилюдна опінія побоюється, що Німеччина має намір вести з Карпатської України політику проти Польщі, зате в Німеччині озлоблюються, що Польща хоче загородити Німеччині шлях до дунайського босейну. Це останне з ґрунту фальшиве і він сподіється, що й перше також неправильне. В кожному випадку було б добре, якби раз можна виговоритися про ці справи. Але він міркує, що буде можливо знайти шлях, що брав би до уваги інтереси обох держав".

Незадовго мін. Бек відвідав Німеччину і 5 січня 1939 р. відбув розмову з Гітлером у Берхтесґадені у приявності мін. Рібентропа, німецького амбасадора у Варшаві і польського амбасадора в Берліні. Мін. Бек підкреслив, що німецько-польські взаємини видержали вповні і цілком свою пробу підчас вересневої кризи. Опісля торкнувся труднощів, що виринули в останніх місяцях між обома державами. В першу назвав мін. Бек справу Гданська, далі ґарантію для чехословацьких кордонів, зокрема чи вона діяла б негайно, а якщо загалом, то в якому моменті була б брала до уваги.

„Зокрема ж Польща зацікавлена у звязку з цим справою Карпатської України. Він пригадав слова Пілсудского про „балканізацію Середущої Европи". Польща пізнає в агітаторах, які діють тепер на карпато - українському терені, своїх старих ворогів, і побоюється, що Карпатська Україна може розвинутись у таке вогнище неспокою супроти Польщі, що польський уряд може бути спонуканий до виступу, який може довести до дальших ускладнень. Це є головна причина у змаганні Польщі за спільною границею з Мадярщиною".

Гітлер відповів, що всі труднощі можна усунути на основі договору з 1934 р., підкресливши, що у взаєминах між Німеччиною і Польщею нема ні найменших змін. Що ж торкається Карпатської України, то може заявити у звязку з підсуваними світовою пресою намірами Німеччині, що Польща не має зовсім чого побоюватись у цьому відношенні. Німеччина не має по той бік Карпат ніяких інтересів і їй байдуже, що там робили б зацікавлені в цьому просторі країни. Становище Німеччини в українській справі у звязку з віденським арбітражем, що довело може в Польщі до деяких непорозумінь, пояснюється історичним розвитком тієї справи. Віденський арбітраж переведено на основі мадярських побажань по вислуханні обох сторін. Його (фюрера) бажання, не допустити в ніякому випадку до міжнароднього конфлікту, було остаточно вирішальною основою в його становищі в українській справі.

На другий день, себто 6 січня, відбулись дальші розмови мін. Бека з мін. Рібентропом, але вже в Мюнхені. Що торкається чесько-карпато-української справи, то мін. Бек дістав таку відповідь: „Тут я повторив, що в Мюнхені устійнено етнографічні кордони. Якщо б з якогонебудь боку видвигнено засаду політичних кордонів, то очевидно Німеччина не могла б не цікавитись тією справою. І хоча німецький політичний інтерес не простягається поза Карпати, то проте Німеччина не може висловити свого незацікавлення щодо пересунення кордонів супроти Чехословаччини і Карпатської України, бо такі події можуть легко втягнути її в конфлікт. Віденський арбітраж мусить бути дотриманий і якщо виринуть інші побажання, то — на наш погляд — вони мусять бути узгіднені з німецькими інтересами".

Три тижні пізніше мін. Рібентроп відвідав мін. Бека у Варшаві і відбув з ним розмову 26 січня 1939 р., але в „Білій книзі" нема ніякої згадки про балачки на тему Карпатської України того дня. Зате по довершеній Мадярщиною окупації Карпатської України мін. Рібентроп запросив до себе польського амбасадора Ліпского і відбув з ним розмову 21 березня 1939 р. Він заявив: „Приймаю, що поладнання, яке в міжчасі знайшла карпато-українська справа, викликало найбільше вдоволення в Польщі".

І дійсно, радості поляків з приводу спільної границі з мадярами не було меж. Вона виявлялась у демонстраційних походах по більших і менших містах та містечках, зокрема західно - українських земель, підчас яких польська юрба дразнила національні почування українців. Свою безмежну радість виявляли поляки в походах з домовиною, на якій виднів напис „Здехла Україна", забуваючи, що український нарід на основі спільноти крови, спільноти традицій та спільноти духа почувався одноцілим національним організмом без огляду на те, в якій державі та під яким урядом він жив.

Чому ж Польща зробила все можливе, щоб не допустити до існування самостійної Карпатської України? Відповідь насувається сама. Польща не дотримала ніодного свого зобовязання, ні тим більше міжнароднього: ні постанов конституції у статтях 109-III. з 17 березня 1921 р., ні постанов закону з 26 вересня 1922 р., про автономію Східної Галичини та оснування до двох років українського державного університету, на основі яких виєднала рішення Ради Амбасадорів з 15 березня 1923 р. про затвердження своїх східних кордонів. Своє рішення Рада Амбасадорів мотивувала між іншим так: „тому, що Польща признала, що щодо Сх. Галичини етнографічні обставини вимагають доконче автономного устрою", тому і тільки на цій основі затвердила за Польщею східний кордон. Зате нова конституція з 23 квітня 1935 р. ввела в Польщі устрій повної централізації, залишаючи самоуправу тільки за шлеським воєвідством. І ось коли Українська Парляментарна Репрезентація зголосила в грудні 1938 р. законопроект про територіяльну автономію для Галицько-Волинської Землі, поляки не тільки що відкинули його, але поліція перевела в цілому краю основну ревізію за згаданим законопроектом, а влада заборонила пресі подати навіть згадку про його зголошення в соймі.

Та минуло ледве кілька місяців, як Польща розлетілась під ударами Німеччини.

Здавалось би, що бодай нині, по 10 роках, поляки піддадуть основній зміні своє становище супроти українців. На жаль, нічого подібного, про що свідчить однодушна акція поляків за приверненням східних кордонів Польщі з 1 вересня 1939 р., себто за приєднанням західно - українських земель, щоб остаточно перевести свій плян „на зніщене Русі" так, як його перевели в останніх роках на Лемківщині з Посянням та на Холмщині з Поліссям аж по т. зв. лінію Курзона. І, очевидно, на те, щоб дістати знову спільну границю з Мадярщиною ціною Карпатської України.

Тим більш однодушна мусить бути тепер протиакція з нашого боку.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

З життя Шікагоської Громади.

Життя шікаговських українців проходить тепер під знаком недалекого Свята, що пов'яже собою постать найбільшого Українця Тараса Шевченка з наймолодшою віткою української землі — Карпатською Україною. Оце в дні 20 березня цього року відбудеться в Шопен Школі при вул. Вестерн і Райс величава Академія в пошану Тараса Шевченка, та рівночасно, в другій частині програми буде пошановано Десяті Роковини проголошення Самостійности Карпатської України. Десять років тому назад, йдучи за Шевченковими Заповітами, Карпатська Україна пірвала ворожі кайдани, встала, і пробувала засісти в сімі вольній і великій. Та не судилося. Зловорожі сили залили молоду Карпатсько-Українську Державу морем заліза, і в крови найкращих її синів потопили перші після довговічної неволі спроби пробудженого народу здійснювати — в своїй хаті — свою правду.

Об'єднані в Лізі Американців Українського Походження організації шікаговських українців, у л а ш т о в у т и м у т ь спільними силами одне Свято, програма якого охопить ці дві пропамятні дати. Управа Ліги на цілому ряді своїх зборів уточнила вже подрібниці святкувань. Так у першій частині Святочної Академії буде виголошений реферат в українській і англійській мовах, що відноситиметься до життя і творчости Тараса Шевченка, та як і до якої міри ми в сучасному виконуємо Його Заповіти. Теж концертова частина побудована так, що головною темою поодиноких виступів буде як не сама творчість Шевченка, то пісні чи музика оперта на його творчости.

Друга частина Академії присвячена Самостійности Карпатської України. Найбільше настроєвою точкою в програмі не тільки цієї частини, але всього Свята, буде виступ б. прем'єр-міністра Карпато-Українського Уряду і безпосереднього учасника тих великих подій, п. Юліяна Ревая. Оце вперше шікаговські українці матимуть нагоду прослухати одного з видних українців сучасности, що сам був в розгарі творення нашої молодої Карпато-Української Держави, прикладав рук до її розбудови та скріплення. Усіх цікавитиме до подробиць, як воно могло статися, що ця наша найбідніша і здавалося б найбільш відчужена своїми і чужими земля, простягнула руки по свою незалежність під українським н а ц і о н а л ь н и м прапором. Зацікавлення між шікаговськими у к р а ї н ц я м и слідне вже тепер.

Друга частина програми Академії знов же побудована так, що головним чином наголошуватимуться ті дні і події, що тому десять років прогриміли в Карпатській Україні.

Щоб належно виступити не тільки перед українським світом, але й перед американським, до праці і співпраці над успішним завершенням довгомісячної підготовки, приступили здається всі українські організації міста Шікаго, що мають належне уявлення про суспільно-громадську відповідальність і національну гідність. Коли ж ще де і є такі організації, що в спільних зусиллях і праці не знаходять собі місця, то треба їм дуже дивуватися, а рівночасно все кликати до спільного гурту. Щодо шікаговських українців можна сказати, що поза малими і неповажними вимкками все зрозуміли не тільки потребу, але й конечність тісної співпраці і координації сил. Тому, коли і в шікаговській українській спільноті знаходяться люди, які ще пальцем до пальця не вдарили для конструктивної справи, чи наприклад не присвячуються побороюванню комуністичних впливів серед українців — а тільки тратять даром час і енергію на поширювання хаосу і непорозумінь внутрі українського суспільства, то таки справді треба жаліти над таким станом. Вірити треба, що в біжучому році навіть найбільше відсталі та перестарілі організації вкінці приступлять до спільної праці, бо ж інша дорога не тільки смішна, але й шкідлива, і вдаряє не по чому іншому, а по всьому українському народові. Говорити про любов до свого народу, і водночас якнебудь паралізувати всі почини, що йдуть в його користь — тяжко поставити поруч себе.

Через таку низку непорозумінь Свято в честь Шевченка і Карпатської України обійдеться без хору, хоч всі можливости для його створення є. Зате шікаговці матимуть нагоду послухати виступів солістів, в особі п. Кульпака, артиста шікаговської опери. Співатиме п. Іванюкевич, теж будуть в виконанні обох програм, тобто першої і другої частини музичні точки. Поза зборами управи Ліги, що відбулися тричі, відбулися ширші громадські наради, з участю представників організацій, що входять до Ліги. На нарадах було присутних около 40 осіб, а в ході нарад вивязалася жвава дискусія на всі пекучі злободенні питання. Поруч з підготовою до Академії вирішено проблему прийому і розміщення прибуваючих зі скитальщини наших братів. Головою окремого Комітету, що постійно займатиметься при співпраці всіх товариств і організацій справами переселенців, вибрано пáню Іванну Подолу. Управа Ліги, та й шікаговські українці з нею спішать тепер наздогнати ті недотягнення, що мали місце в минулорічній діяльности, коли то праця Ліги дещо підупала.

Повертаючи до Святочної Академії в честь Тараса Шевченка і Самостійности Карпатської України, то річ ясна, що такі виступи і Свята мусять відбитися широким відгомоном не тільки між своїми, але й чужими. А коли йде про успіх, то річ очевидна, що від тісної кооперації всіх українців міста Шікаго, всіх церковних громад і організацій він єдино залежатиме. Так Святочна Академія анонсується кожного тижня через радіо. Видруковано цілий ряд листівок в українській, англійській мовах, теж новостворений комітет Карпатських Українців звернувся до своїх земляків в Шікаго зі закликом, на найбільш доступній їм мові.

Надзвичайно багато праці в діяльність Ліги вкладає теперішній голова п. Іван Дужанський, що не тільки має потрібну на такому становищі енергію, але й тішиться серед українців в Шікаго авторитетом. Це вможливлює Управі Ліги мріяти про те, що Шікаго в цьому році знову стане одним з найкраще працюючих українських осередків в Північній Америці. Свято, що відбудеться 20 березня в неділю — буде неначе пробним каменем новоствореної Управи. Також шікаговські українці повинні масово участю в Святі заманіфестувати свою вірність Шевченковим заповітам. „Щоб здобуть хиренну волю — треба миром, громадою обух сталить", вчив нас наш національний пророк. То ж поруч з маніфестуванням вірности Шевченковим ідеалам, шікаговські українці матимуть нагоду заманіфестувати теж свою єдність та національно - г р о м а д с ь к у свідомість.

Управа Ліги просить всіх, взяти численну участь в цьому небуденному Святі. Дохід призначений на допомогу братам скитальцям, та в рівній частині на інші національні потреби.

В. Ш.

З'ЇЗД Ц.П.У.Е.

(Докінчення зі стор. 1-ої)

дригуля, д-р Б. Волянський, дир. І. Винник, о. М. Харина; заступники: ред. Я. Ємець, В. Повзанюк, О. Городиський, Р. Борковський; президія Головної Ради: голова — д-р В. Плющ, 1-ший заст. голови — Дм. Шумей, 2-гий заст. гол. — д-р О. Соколишин, 3-тий заст. гол. — проф. В. Гришко; секретар — ред. В. Давиденко; голова Найвищого Суду — д-р Т. Мацьків. На закінчення свого повідомлення УБІ передає заяву „з'їздової меншости", в якій говориться про слабу підготовку з'їзду та перемінну його в „терен нездорової партійної розгри" і закидуючи групі Бандери, що вона „зробила з ЦПУЕ свою партійну експозитуру, до якої громадянство не має довір'я і поваги..."

Повідомлень та оцінки з'їзду з джерел „з'їздової більшости" ще не надіслано, але для загальної інформації наших читачів вони будуть зреферовані як тільки наспіють.

ЩЕ ОДИН НЕУСПІХ ІТАЛІЙСЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ.

Рим, 16 березня. — У зв'язку з дебатами в італійському парляменті над одноголосним рішенням італійського уряду щодо приступлення Італії до Атлантійського пакту, місцева большевицька п'ята колона була задумала проголосили протестаційний генеральний страйк. Проте, в останньому часі праві елементи в опанованій комуністами Генеральній Конфедерації Праці заставили большевиків зрезиґнувати з цього страйку, щонайменше хвилево.

Спортові Вісті

ВИСОКА ПЕРЕМОГА УСК.

Українські Футболісти Ню Йорку виграли 9:0 (4:0) проти „Форерс С. К." в другій рунді гор за чашу Д-ра Маннінга.

Другий день гор за чашу Д-ра Маннінга приніс високу й справедливу перемогу українським спортсменам — з вислідом 9:0 (4:0).

„Форерс С. К." — в минулому сезоні — 1948 в змаганнях за першенство Східнього Футбольного Дистрикту був двічі противником наших копунів. Раз програли наші скромно 1:2, другий вислід випав нерішений 2:2. Команда цеху кушнірів тим разом — програла високо, одначе безінтересовно треба признати, що окремі змагуни гостей вели дуже чисто й фер гру. Кожний глядач ділив свої симпатії по половині — для переможців й переможених. Переможені показали себе з якнайкращої спортової сторінки, держали рівновагу нервів та до останнього (гадка судді) мали охоту до дальшої гри у вічі катастрофальної поразки.

Перебіг змагань, з огляду на гнітучу перевагу українців доволі одної картини — замітна перевага в терені, технічна вищість, ліпша стріловість нападу. Гості виступили зразу в дев'ятку, що дало змогу змісця перебрати повну ініціятиву в руки господарів. Офензивним мотором акцій УСК середня трійка нападу — **Суський — Надбережний — Кравчук.**

В початкові мін. гри Надбережний і Кравчук нівечуть догідні позиції, при чому Суський здержує помітно мяча. Щойно в 8 мін. приземної подачі Скоробогатого — **Кравчук** значить циферну перевагу. Наступає квадранс дуже нервової гри, де противник помітно переважає, а усі наступаючі акції українців ліквідує певно запілля противника. В 28 мін. Надбережний дає мяча Кравчукові — цей об'їздить „Форерів", витягає голкіпера з воріт й подає „в ширину" — а **Суський** легко рахує — й стан 2:0. 5 мін. опісля Кравчук „наводить" мяча на ногу **Надбережного** — сильний стріл „у віконце" й 3:0. В нападі бачимо постійно **Чорного — Хоманьчука,** що викликує непотрібне згуртовання змагунів під ворітьми противника й недорозуміння між нашими змагунами в нападі! В 40 мін. Суський ловить позаду мяча й несподівано користає з вільного - відслоненого **Бойчука.** Сильний стріл останнього з дванадцятки — входить при ефектовній ромбінізаді воротаря в лівий угольник воріт. Стан 4:0. При кінці першої половини УСК стріляє мало — а перевага нотується двома наріжняками.

Друга половина — сильна перевага українців, але з причини **надмірної до пересади комбінаційної гри** — під кличем **„Подай".**

Реасумуючи бачену картину гри — в змазі УСК-івці сильно переважали противника у всіх лініях. Про зади, які були мало засилені грою, годі вести критику. В пів-залові слід підкреслити **„Пех" Цоцка,** високу продуктивну гру **Хоманьчука,** поправу теніки і зріст „театрального цинізму" у штопера **Чорного.** В нападі найкращий **Кравчук,** хоча інші давали максімум своїх футбольних вальорів. Показ комбінативної гри **Суського, Надбережного** виводив зрозуміло глядачів з рівноваги, а **Бойчук, Скоробогатий, Калина,** чи **Цоцко** „домерзали" — приглядаючись їхнім непродуктивним „зводам", „флінтам", та пересадним пасам в ширину і довжину. Диане, що ті змагуни **пруть усіма силами до перемоги** — але не розуміють двох футбольних засад: 1) **противника б'ється чисельно тільки — скільки мається нагоди,** 2) **ділиться гру через усіх змагунів однаково,** даючи при тому змогу усім спів-змагунам доволі „награтись".

Натурально, можливості **кращих** змагунів є більші, **слабших** — менші, але нема законного футбольного права, що кращі мають бути „ґавляйтерами" та накидувати цілій команді блудну тактику — піднесеної до квадрату комбінації. Комбінаційна гра — допускаєма сьогодні зі слабим противником, або з наявністю високої ворітньої переваги — але недопускаєма з сильним противником, **коли позиції до здобуття воріт числяться на вагу золота.** Противник позиційно був розгромлений — але вислід 9:0 дуже скромний — коли зважити, що можливостей було на „добру товсту двоциферку". Суддя — **Генри** Прагер своїми рішеннями кривдив УСК, але не було причини нашим змагунам критикувати його мильних рішень — бо до критики й оцінки судді не обов'язані змагуни на площі — тільки знаходиться на це офіційну й правильну дорогу — до якої зобов'язаний провід.

Склад Українського Спортового Клюбу: Цефалю, (Рожанський), Галик, Таращак, Цоцко, Хоманьчук, Скоробогатий, (Калина), Надбережний, Суський, Бойчук, Кравчук.

Ворота: 8 мін. Кравчук, (Скоробогатий), 28 мін. Суський (Кравчук), 33 мін. Надбережний, 63 мін. Надбережний (Кравчук), 67 мін. Кравчук, 81 мін. Надбережний (Чорний) і 89 мін. Скоробогатий з наріжняка.

Б. Прудиус.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 20. березня, в годині 12. зараз по Сл. Божій, в Українській Гали. Просимо довгуючих членів вирівняти свій довго, щоб не наражуватись на суспенду. — В. Шипула, предс.; О. Костюк, секр.-кас.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє, що надзвичайні збори відбудуться в неділю, 20. березня, в годині 2. попол., в гали У. Г. Клюбу, 13 Вашингтон ул. Буде роздання книжечок і будемо приймати нових членів без оплати вступного. — Н. Мазур, пр.; В. Мандзій, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 20. березня, в годині 2. пополудні точно, в У. Н. Домі, 237 Говп Еве. Пригадуємо тим членам, котрі довгують поверх три місяці, що коли не прийдуть на збори і виповнять своїх обовязків згідно зо статутом, будуть суспендовані. — За уряд: Ф. Гулька, предс.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Місячні збори Тов. Згода, від. 20, відбудуться в неділю, 20. березня, в годині 2. попол., в Укр. Хаті, 2240 Грейлінг. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — И. Прихідко, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Повідомляємо, що збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 20. березня, в год. 2. пополудні, в У. Н. Домі, 183 Фліт ул. Просимо членів прийти, заплатити свої вкладки та забрати тікети на Український Фестивал. — І. Грабар, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 19. березня, в годині 8. ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час. — І. Головка, предс.; В. Реновець, кас.; И. Ярема, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 20. березня, в годині 2. пополудні, в гали де звичайно. Просимо членів прийти на ці збори конечно, бо маємо справи до полагодження. Просимо прийти на означений час. — С. Патен, пр.; С. Пелехатий, кас.; Г. Тимчій, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. березня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів зійтись на означений час. Взиваємо довгуючих членів сповнити свою належітість конче цего місяця, бо інакше будуть суспендовані. Теперішня адреса секретаря є: John Markowicz, 287 Randolph St., Cartheret, N. J. — За уряд: І. Савчак, Н. Крупа, І. Маркович, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. березня, в гали парафіяльній, 803 Фронт ул., в годині 2. пополудні. Просимо членів прийти на означений час тай сповнити свої членські обовязки. — За урд: В. Ракочий, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 3. березня 1949 року помер у 68. році життя

ВАСИЛЬ ЛОНЯК,

член Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійний походив зі села Гологори, пов. Золочів, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Зофію, дві дочки Ольгу і Лусию. Був активним союзовцем та занимав урд секр. від. 221 в 1928 році.

Похорон відбувся 7. березня при участи родини, членів від. 221 і знайомих з церкви св. Миколая на український цвинтар св. Миколая. — В. Н. П.!

Т. Шпікула, секр.

Дня 18. березня 1949 року помер

ГРИГОРІЙ СТЕЦІВ,

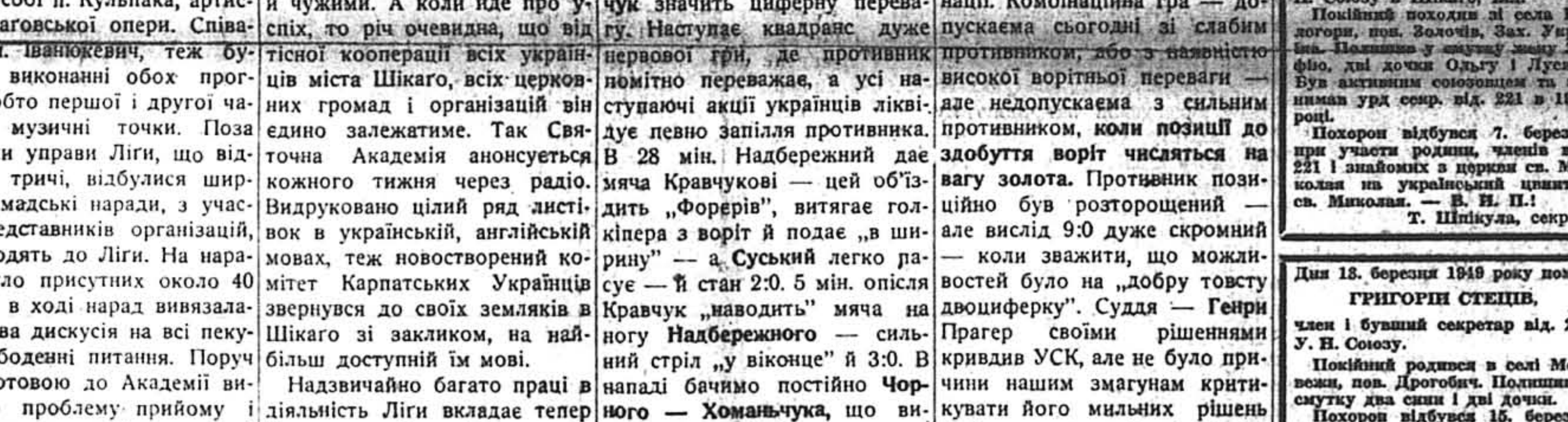
член і бувший секретар від. 237 У. Н. Союзу.

Покійний родився в селі Медвежи, пов. Дрогобич. Полишив у смутку два сини і дві дочки.

Похорон відбувся 15. березня з правосл. церкви на цвинтар Long Croft. — В. Н. П.!

Член.

ТАРЗАН, ч. 2053. Серед пожежі.

Заки Тарзан побачив вогонь, він уже розгорівся як пожежа.

Тарзан відразу зміркував, що побіг Джени до колиби мусів іти через вогонь і тому він затурбувався.

Несучи молодого льва, Тарзан найшов потік і пустився ним в сторону пожежі.

Осліплений димом, він втратив рівновагу і впав у глибоку калабаню.